

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inseratov po dogovoru

PONEDELJSKI

SCLOVENECE

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996. — List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6 Poštni ček, račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2992

Knez-naměstnik in kneginja Olga sta počastila gorenjski tabor

20.000 ljudi je z nepopisnim navdušenjem vzklikalo kralju Petru II. in pozdravljalo visoka gosta

Današnji velikanski gorenjski prosvetni tabor sta počastila s svojim prihodom Nj. kr. Visočanstvo knez naměstnik Pavle in njegova soproga Nj. kr. Visočanstvo kneginja Olga. Nepopisno je bilo veselje 20 tisočev ljudstva, kralju in državi vdanega, domovino ljubečega, svoji veri zvestega, ko je sprejemalo najvišjega predstavnika države v svoji sredi. Iz polpreteklih spominov je ta narod črpal navdušenje, ko se je zahvaljeval kneževski dvojici, da je prišli med njega, ko je pokazala na najsvečanejši način sadove svojega prosvetnega dela. Ti trenutki so nepozabljivi. Nepozabljivi starim borcem, ki so želi najvišje priznanje za svoje delo, nepozabljivi mladini, ki bo iz njih črpala navdušenje, da nadaljuje in izboljša delo prednikov. Nepozabljivi vsemu slovenskemu narodu, ki je na gorenjskem taboru govoril svoj pravi jezik zvestobe, ljubezni, discipline in neustrašenosti.

Kranj, 11. julija.

Kranjski okraj je bil zmerom ena naših najtrdnjših in najzvestejših trdnjav. Ta okraj je bil predlet, kjer se je odpor slovenskega ljudstva zoper tiranijo najmočnejše, najvidnejše izpričeval. Zato je tudi danes Kranj ves oživel, ko se je v njem po dolgih letih molka in teme ponudila prilika, da glasno izpriča svojo povezanost z ljudstvom. Ves Kranj se je danes pokazal tak, kakor je zmerom bil: ves slovenski, ves katoliški, ves jugoslovanski. Vse mestne ulice in ceste so danes zaživele v zastavah. Zlasti oni del mesta v eredišču, okoli katerega se je imel proti glavnemu trgu pomikati glavni dopoldanski sprevod, je bil kakor eno samo valovit omorje. Niti ene hiše ni bilo v tem delu mesta in ne na trgu samem, ki ne bi imela na svojem pročelju velike državne zastave. Ves Kranj je teknoval med seboj, kdo bo bolj dostojno in lepo počastil to veličastno prosvetno prireditev, ki se je danes v mestu izvedla.

Sredi glavnega trga nasproti stare mestne hiše pa je bil postavljen mogočen altar, ves v modrino ovit, v eredinj veličasten beli križ s palmovo vejo okrašen, spredaj ves v zelenju, v enem samem brezovem gaju, obkrožen krog in krog z vencem vitkih mlajev, na vsaki strani pa je bila pritrjena velika državna zastava.

Nasproti altara pod častitljivimi starinskimi oboki starega rotovža pa je bil pripravljen častni prostor za visoke goste, ki so napovedali svoj prihod na današnji prosvetni prireditev. Vsa tribuna pod oboki je bila ovita z zelenimi vencem, ves prostor sam pa je bil enakor altar obložen v modrino. Raz mestno hišo sta plapolali dve veliki državni zastavi, raz balkon pa je bila položena bogata preproga, dočim so bila vrata na balkonu vsa ovita v zelene smrekove vence in v državno zastavo.

Množice prihajajo

Zjutraj zgodaj že so pričeli prihajati v Kranj z vseh strani. Mimo Sorskega polja in s Poljanske in Sorske doline, izpod zelenega Storčca, pa tam od cerkljanske in šenčurske strani, tam daleč od Kamnika, Komende in drugod so se zlivale reke ljudstva v Kranj, ki je goste prijazen, lepo in dostojno sprejemal.

Tudi iz Ljubljane je vlak zjutraj pripeljal velike množice ljudi. Enako z Jesenice in drugih krajev gornje Gorenjske.

Vse mestne ulice so v zgodnjih dopoldanskih urah bile eno samo živo mravljišče. Ogromne množice so se počasi nagnetle na glavni mestni trg, ki so ga do zadnjega kotička zasedle.

Veličasten sprevod

Zunaj mesta pa se je ta čas urejeval manifestacijski sprevod, ki je tik pred deveto prikorakal na glavni trg. Mogočni glasovi šestih fanfar Prosvetne zveze iz Ljubljane so oznanjali prihod peštre množice. Takoj za fanfarami, ki so med starinskimi meščanskimi hišami donele še bolj veličastno, so uvedli celoten sprevod štirje konjeniki v narodnih nošah in z državnimi zastavami, vsem na čelu župan Nande Novak iz Nevelj pri Kamniku. Za konjeniki so vozili, skupina za skupino, kolesarji iz raznih krajev, vsi oviti v državne zastave ter vsi okrašeni z okusnimi šopki poljskih rož. Posebno prva skupina kolesarjev z širokimi državnimi zastavami čez rame je vzbujala splošno pozornost. Vseh kolesarjev je bilo v sprevodu nad 200. Ta del sprevoda je poziviljala domača kranjska godba.

Narodne noše

Naša lepa narodna noša je danes v Kranju slavila svoj veliki dan. Tako bogatih in pestrih narodnih noš, pa tako številnih in resnično ljudskih obrazov zlepa kje nismo videli od podobnih prilikah. Na čelu skupine narodnih noš je jeknilo 50 fantov v narodnih nošah, sami krepki kmečki fantje, sami močni domači konji, vsi v rožah, vsi iskri in udarnih korakov. Konjenikom je sledila dolga vrsta okrašenih voz, 8 velikih kmečkih tajselnov, 9 svetovskih koleseljnov, 9 novodobnih zapravlji-

čkov z dvostranskimi sedeži. Vsa ta dolga vrsta voz je bila bogato ovita v zelenje in rože; med cvetjem in državnimi zastavami pa so se vozili v skupinah naši fantje in dekleta v narodnih nošah, naša kmečka očet z velikim hlebom in petelinom, naš parizar za kmečko balo, vse okusno in po kmečko vrisajoče izvedeno, pravo naše slovensko narodno blago, ki je prav, da ga polazemo in smonaj ponosni. Samo na teh vozovih je bilo čez 400 narodnih noš.

Zdaj je korakala vmes tržiška godba, za njo pa skupina naših starih častitljivih prosvetnih zastav. Sledili so zopet krepki Bohinjeci v narodnih nošah, kaikih 25 vseh, z planšarskim rogom in v cokoljah. Tem je sledila dolga vrsta kmečkih žena in deklet v narodnih nošah, najprej 85 narodnih noš v avbah, potem pa še 24 ostalih ženskih narodnih noš, ki jim je končno sledila domžalska godba.

Fantje in mošje

Kakor jeklo trdna in uravnana je potem v sprevodu korakala močna skupina slovenskih fantov v novih krogih fantovskih odsekov, skupaj 120, z osmimi lepimi zastavami na čelu. Fantje so bili med potjo deležni toplih in ponovnih pozdravov od ljudstva, ki je vso pot sploh zelo živo vzklikalo udeležencem v sprevodu.

Dekleta

Za fanti so dekleta z Jesenice pod svojim praporom uvedle dolgo vrsto mladih deklet in mladenk telovadk, ki so korakale v tristopih. Vseh deklet v krogih je bilo 135, nato pa jim je sledilo 40 moških naraščajnikov, pa 75 deklic v krogih mladenk.

Za cerkljansko godbo je korakala posebna tekmovalna skupina s Homca, nato pa čez 90 zastavnih mladih fantov telovadcev v civilnih oblekah.

Zdaj so sprevod nadaljevali naši gorenjski župani pod vodstvom županov Umnik, Resmana, Streina, Majeršiča in Zihelja. Tem našim predstavnikom naše najnižje prave ljudske oblasti je končno sledila armada ostalega občinstva v urejenih štiristopih, bilo je okrog 500 naših zavednih mož in fantov.

Na glavnem trgu

Ves sprevod se je med živahnim klicanjem občinstva v sprevodu točno 20 minut pomikal med ulicami na glavni trg, kjer se je bila medtem tudi z drugih strani nabrala velika množica ljudstva. Posebno močno so bili zastopani tudi gasilci pod vodstvom župnega starešine g. Japlja, ki so napravili v dveh dolgih kolonah pred mestno hišo strnjen špalir. Na drugo stran trga proti banki so enak špalir napravile tudi dekleta in pa žene v narodnih nošah. Pred altarjem so se poslavili fantje v krogih, dalje vsa ostala moške narodne noše, pred njimi pa so v vencu stale vse zastave in prapori naših društev.

Dr. Korošec, Dr. Krek Ban dr. Natlačen

Tik pred prihodom sprevoda na glavni trg sta se iz Begunj pripeljala v avtomobilih notranji minister dr. Korošec ter ban dr. Natlačen z gospo. Na častni tribuni pred rotovžom jih je pozdravil predsednik dekanijekega prosvetnega okrožja g. prof. Fortuna. Tam so bili tedaj že zbrani tudi šef javne varnosti dr. Jovanovič iz Belgrade, okrajni glavar Lipovšek, mestni župan Česenj, predsednik Prosvetne zveze dr. Lukman, poslanec dr. Šemrour, banski svetnik dr. Saboty, občinski svetnik g. Fock, okrajni šolski nadzornik Rupret,

bivši poslanec Brodar, odvetnika dr. Megušar in dr. Šilar, dalje dr. Šmajd iz Radovljice ter številni drugi častni gosti.

Kmalu je prišel na tribuno tudi minister dr. Krek v kroju naših fantovskih odsekov ter njegova gospa v narodni noši.

Med sv. mašo na trgu

Točno ob devetih je zazvonil pri fari veliki zvon, k oltarju je pristopil duh. svetnik dekan in župnik Škrbec, ki je nato daroval sv. mašo ob asistenci župnika Vovka iz Tržiča ter kateheta prof. Slaparja iz Kranja. Med sv. mašo je pridigoval g. svetnik Škrbec o pomenu in delu blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, ki njun praznik obhajamo te dni. Med sv. mašo je ubrano pel pomnožen cerkveni zbor pod vodstvom pevovodje g. Cirila Mohorja. Zbor pa je mogočno spremljala ves čas tudi godba. Celotno prireditev je prenašala tudi ljubljanska radijska postaja.

Cudovit je bil pogled med sveto mašo na zbrane množice na trgu. Kakor en sam pisan vrt, kjer je ena roža lepša od druge, tako je valovalo in se prelivalo to pisano morje živih barv narodnih noš, na desni strani od oltarja pa sta stali dve dolgi kili žena in deklet v židanih rutah okrog vratu, z bogatimi avbami na glavah, na levi krepki gasilci v svojih ponosnih čeladah, okrog oltarja zbor narodnih noš, naših fantov v krogih, med njimi pa živopisan venec prosvetnih zastav.

Knez-naměstnik Pavle in kneginja Olga

Že med mašo je šel med množico pritažen šepet, ko se je po tesnih ulicah na glavni trg komaj slišno pripeljal dvorni avto, iz katerega je v paradi uniformi gibčno izstopil adjutant Nj. Vis. naměstnika Pavla, g. podpolkovnik Kokalj, ki je nalahko pristopil na tribuno pred oltarjem k banu dr. Natlačenju in notranjemu ministru dr. Korošču, se za hip tam zamudil, potem pa se zopet odpeljal. Vsa množica je takoj vedela, da bo kmalu deležna visokega obiska z bližnjega gradiča Brda, kjer se na počitnicah mudi visoki kraljevski naměstnik princ Pavle.

In res! Brž ko je bila sv. maša končana in je vsa množica ljudstva na trgu glasno pela himno »Povsod Bogas«, sta privozila iz Brda v Kranj na glavni trg dva dvorna avtomobila. Bilo je točno

ob 9.55, ko sta se limuzini ustavili pred častno tribuno in je iz prvega avtomobila stopil Nj. Vis. knez Pavle z kneginjo Olga. Knez Pavle je bil v generalški uniformi, kneginja Olga pa v elegantni modri completu, obrobjeni na rokavih z dragocnim krznom modre lisice.

Oba visoka gosta je množica vrisaje pozdravila. Med peštrimi špalirjem bogatih narodnih noš je komaj slišno drsel dvorni avtomobil, dekleta so kneza in kneginjo pozdravljale z belimi rokami v rokah, vsa množica na trgu pa se je kakor en sam glas utrgala ter neprestano klicala visokima gostoma. Pred častno tribuno je kneza naměstnika Pavla in kneginjo Olga pozdravil predsednik kranjskega dekanijekega odbora g. prof. Fortuna, iz bližnje skupine narodnih noš pa sta pri-

tekla pod vodstvom profesorice Rovškove mala Marija Kokalj ter Rantov Peterček, oboje v prelepih narodnih nošah in z lepimi šopki kravo rdečih nageljnov v rokah, ki sta jih poklonila obema visokima gostoma. Knez naměstnik Pavle in kneginja Olga sta bila medtem še zmerom deležna iskrene pozornosti množice na trgu, ki ni nehala klicati in pozdravljati obeh visokih gostov. Posebno knez Pavle je ponovno prijazno, smehljajoče odzdravljaj množico, posebno ganljivo pa je bilo, ko sta knez Pavle in kneginja Olga oba mala fanta in deklico prisrčno ogovorila in ju pohvalila ter se zahvalila za izročeno lepo cvetje.

Slavnostni zbor

Knez naměstnik Pavle in kneginja Olga sta potem zavzela časten prostor v sredini tribune. Ob knezu Pavlu je sedel ban dr. Natlačen, ki je visokemu gostu sproti tolmačil ves potek zborovanja, ob kneginji Olgi pa je zavzela prostor soproga ministra dr. Kreka v narodni noši, dočim je soproga g. bana dr. Natlačenova sedela na nasprotni strani tik poleg bana. Za visokima gostoma je v sredini sedel ministar dvora Antič in podpolkovnik g. Sandermajer, ki sta oba prišla v Kranj kot spremljevalca visokih gostov. Spredaj pred knezom naměstnikom Pavlom in kneginjo Olga sta sedela na desni strani notranji minister dr. Korošec, na levi pa minister dr. Krek.

Pozdravni govor profesorja Fortune

Zborovanje je nato uvedel g. prof. Fortuna, ki je raz oder s sledečimi besedami pozdravil zborovalce:

Gorenjska kri s kranjskega polja, pričnimo svoj tabor! Bog je bil prva naša misel po dolžnosti človekovi in po našem programu. Tako krasen je ta kos naše zemlje v obsegu slikovitih pa visokih in večno nam zvestih Karavank, da je postal bivališče celo najvišjemu in najdražjemu gostu.

Izredno smo srečni in počaščeni, ko moremo pozdraviti na današnjem našem gorenjskem taboru Vaše visočanstvo kot predstavnika našega ljubljanskega kraljevskega doma in kot kneza naměstnika. K nam ste prihiteli v družbi Njenega kraljevskega Visočanstva, kateremu se vdano poklonimo sredi kranjskega mesta prosvetari z našega polja. Blagovolite sprejeti, Vaši kraljevski Visočanstvi, ki sta na našem Brdu — naša, odkrite pozdrave našega veselja srca, ko sta dala naši manifestaciji najvišji sijaj.

Skromen je naš narod, a vedno vesel, če ga obiščejo predstavniki kraljevske vlade v veseljem razpoloženju ali v ihtah. Zato danes med avbami in pečami, z gorenjskimi nagelji na prsih in peresi za klobukom, prekipenjajočih src pozdravljamo med nami modrega in čisto našega vodnika dr. Korošca, ministra dr. Kreka z gospo, bana dr. Natlačenca z gospo, pozdravljamo vse druge odličnike, zastopnike cerkve in prosvetne oblasti in organizacij, zlasti pa tople pozdravimo kranjskega dekana g. duh. svetnika župnika Škrbca, ki je daroval na današnji dan srebrno mašo (in sicer na istem oltarju, na katerem je dekan Škrbec maševal v Sremski Mitrovici v celici takratnih slovenskih jetnikov).

In Bog živi vse Vas, trdne grče mož in žena, fantov in deklet, ki ste se s koreninami zagrizli v kranjsko skalo, ki orjete v poljih in garate ob stroju in ki ste danes prihiteli v starodavni naš Kranj v tisočih in tisočih.

Prosvetna društva naše dekanije slave danes svoj prvi prosvetni tabor z bogato aktivno bilanco: nad 5000 predavanj, okrog 2000 dramatičnih predstav in 11.000 knjig je dvigalo prosveto našega okrožja. Ali naj nas bo ob taki bilanci kranjski trg drhti v veseljem navdušenju? Ne, kvišku srca! Naši temelji, vrčni, božji, so kakor granič; na njih gradimo, iz srečnega prepričanja in krščanske dolžnosti, pa brez vseh praznih fraz, zavedajoč se, da obnem najboljšo služimo državi.

Naš program je in ostane: Bog, domovina, država z našim kraljevskim domom Karadjevčev. Bog živi naš vzvišeni kraljevski dom! Bog živi Vaši kraljevski Visočanstvi!

Narod navdušeno poje državno himno

Množica je kakor eno samo grlo poprijela vzklik govornika, ki je kakor z udarcem biča mogočno izgovarjal svoj krepki pozdrav in govor. Zopet so se ponovile prisrčne manifestacije za našo kraljevsko hišo, množica je neprestano vzklikala Nj. Velič. kralju Petru II., namestniku Pavlu, ministrom dr. Korošču in dr. Kreku ter banu dr. Natlačenju. Medtem pa je godba zaigrala državno himno, ki jo je vsa množica poslušala odkritih glav.

(Nadaljevanje na drugi strani zgoraj.)

